

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE
TARNOWIE NA LATA 2016-2020”
W 2020 ROKU**

Tarnów, marzec 2021 r.

Wstęp

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ samorządy powiatowe mają obowiązek opracowania programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. W myśl tego zapisu, Uchwałą Nr XVIII/177/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 listopada 2015 r., został przyjęty „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w mieście Tarnowie na lata 2016-2020”, który stanowi kontynuację działań realizowanych od wielu lat na terenie Tarnowa na rzecz osób niepełnosprawnych.

Głównym celem Programu jest tworzenie warunków do pełnego indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, umożliwiając pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym i zawodowym. Realizacja tego celu odbywa się za pomocą wdrożenia powiązanych ze sobą działań, pozwalających przybliżyć się do osiągnięcia celu głównego. Obszarami priorytetowymi są:

- 1) kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych,
- 2) zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 3) zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami oraz do korzystania z różnych form kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 4) zapewnienie osobom niepełnosprawnym wczesnej diagnozy, leczenia i opieki medycznej, rehabilitacji i edukacji leczniczej,
- 5) zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami lub umożliwienie im ze względu na stopień niepełnosprawności pracy w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb,
- 6) likwidacja barier architektonicznych oraz transportowych utrudniających dostęp do urzędów, obiektów użyteczności publicznej, swobodne przemieszczanie się, dostęp do informacji i możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 7) zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym w dostępie do kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.

Cel szczegółowy nr 1

Prawa osób niepełnosprawnych.

Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.

1. Realizacja programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

Aktywny samorząd

W 2020 r. Gmina Miasta Tarnowa, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowała Program „Aktywny samorząd”, mający na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach Programu, osoby niepełnosprawne mogły ubiegać się o dofinansowanie do:

- zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- uzyskania prawa jazdy kategorii B,
- zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- szkolenia w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu,
- zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- zakupu skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- utrzymania aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie do pobytu dziecka w przedszkolu/żłobku),
- wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2020 r. dofinansowanie otrzymało 93 osoby niepełnosprawne, którym do końca roku łącznie wypłacono środki finansowe w wysokości 411.805 zł. Dla porównania w 2019 r. w ramach programu udzielono dofinansowania 96 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 441.605 zł, natomiast w 2018 r. w ramach programu udzielono dofinansowania 97 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 279.169 zł.

Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw², Zarząd PFRON podjął decyzję o realizacji w 2020 r. Modułu III programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym

² Dz. U. z 2020 r. poz. 568.

w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”. Celem Programu było zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym poszkodowanym na skutek działania żywiołu lub wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomoc finansowa w ramach Modułu III udzielana była osobom niepełnosprawnym, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły, w okresie od 9 marca do 16 listopada 2020 r., możliwość korzystania z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej (m.in. WTZ, ŚDS, DDP). W 2020 r. dofinansowanie otrzymało 235 osób niepełnosprawnych, którym łącznie wypłacono środki finansowe w wysokości 522.000 zł.

2. Wspieranie działań Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa w realizacji zadań ustawowych. Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa.

Wszystkie realizowane działania dotyczące osób niepełnosprawnych na etapie planowania podlegają opiniowaniu przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa.

W związku z upływem w 2019 r. kadencji Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, Zarządzeniem Nr 1/2020 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 2 stycznia 2020 r. został powołany nowy skład Rady na lata 2020-2023, który przedstawia się następująco:

Dorota Budzyńska (Przewodnicząca Rady),
Mateusz Śliwa (Wiceprzewodniczący Rady),
Sylwia Borowińska (Sekretarz Rady),
Maria Chwałek (Członek Rady),
Kazimierz Curyło (Członek Rady).

W 2020 r. odbyło się 10 posiedzeń Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa. W związku z ogłoszoną pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz wprowadzonymi obostrzeniami na poziomie rządowym w okresie od marca do grudnia posiedzenia Rady odbywały się w formie zdalnej. W toku posiedzeń Rada zajmowała się następującymi sprawami:

- 1) wydała cztery opinie do projektów uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie w sprawie określenia zadań, na które przeznacza się środki PFRON przyznane powiatom wg algorytmu, oraz wysokości kwot przeznaczonych na poszczególne zadania, zgodnie z aktualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 2) ustaliła zasady dofinansowania ze środków PFRON zadań realizowanych w 2020 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych (dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych oraz turnusów rehabilitacyjnych),
- 3) wydała opinię w sprawie sprawozdania z realizacji „Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2016-2020” w 2019 r.,

4) dokonała analizy trudnej sytuacji życiowej czterech osób niepełnosprawnych, które złożyły wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie i zajęła w tych sprawach stanowisko.

3. Udzielanie informacji i pomocy w uzyskaniu przez osoby niepełnosprawne różnych form pomocy i wsparcia, świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach programów celowych PFRON.

W Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa oraz w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonowały punkty informacyjne dla osób niepełnosprawnych oraz osób sprawujących nad nimi opiekę. W punktach można było uzyskać informacje dotyczące szeroko rozumianej problematyki niepełnosprawności, m.in.: programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym, wykazu placówek i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz regulacji prawnych. Pracownicy punktów udzielali również pomocy w wypełnianiu wniosków dotyczących programów celowych PFRON oraz w przygotowywaniu wystąpień do różnych instytucji.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny mogły skorzystać również z nieodpłatnej pomocy prawnej w jednym z czterech Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej zorganizowanych przez Urząd Miasta Tarnowa, a finansowanych z budżetu państwa. Z pomocy takiej mogła skorzystać każda osoba fizyczna, która przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej złożyła pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Niepełnosprawne osoby uzależnione lub współuzależnione mogły skorzystać z porad dyżurujących w Miejskim Punkcie Konsultacyjnym Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych specjalistów z zakresu terapii prawa i uzależnień.

W związku z trudną sytuacją epidemiczną Miasto prowadziło szereg działań mających na celu pomoc mieszkańcom Tarnowa (m.in. zakup i dystrybucja maseczek, środków dezynfekcyjnych, rękawiczek, dystrybucja żywności). Na stronie Miasta zamieszczane były pełne informacje dotyczące bieżącej sytuacji epidemiologicznej w Tarnowie oraz wprowadzanych i obowiązujących zasad i obostrzeń. Uruchomiona została całodobowa infolinia, poprzez którą można było uzyskać informacje o zalecanych sposobach zachowania się oraz możliwych formach pomocy. Urząd Miasta Tarnowa i miejskie jednostki we współpracy z organizacjami pozarządowymi i prywatnymi przedsiębiorstwami prowadziły akcję Tarnów Pomaga, która polegała na objęciu wsparciem najbardziej potrzebujących mieszkańców, przede wszystkim na przygotowaniu i dostarczaniu ciepłych posiłków osobom starszym, niesamodzielnym, niepełnosprawnym i samotnym oraz załatwianiu ich codziennych spraw. Realizowane oraz planowane działania były na bieżąco dostosowywane do panującej sytuacji epidemiologicznej oraz wprowadzanych obostrzeń.

4. Zatrudnienie konsultanta ds. osób niepełnosprawnych.

W Urzędzie Miasta Tarnowa funkcjonowało od 2014 r. do końca kwietnia 2020 r. stanowisko konsultanta ds. osób niepełnosprawnych prowadzącego poradnictwo dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Do zadań konsultanta należała pomoc w rozwiązywaniu problemów życia codziennego oraz pomoc w załatwianiu spraw w urzędach administracji państwowej, samorządowej i innych instytucjach, współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz

przedkładanie Prezydentowi Miasta Tarnowa propozycji rozwiązań dotyczących poprawy jakości i warunków życia osób niepełnosprawnych w Tarnowie.

Od września 2020 r. zgodnie z art. 14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami³ w Urzędzie Miasta Tarnowa został powołany koordynator do spraw dostępności, do którego zadań należy:

- 1) przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Urząd,
- 2) wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd,
- 3) monitorowanie działalności poszczególnych jednostek organizacyjnych Urzędu, w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 4) opracowanie corocznych raportów o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Urzędzie.

5. Zatrudnienie tłumacza języka migowego.

Zgodnie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się⁴ w Urzędzie Miasta Tarnowa osoby niesłyszące, głuchonieme i głuchoniewidome mają zapewniony dostęp do usługi tłumacza języka migowego, pozwalającej na komunikowanie się, w załatwianiu spraw administracyjnych.

Usługa tłumaczenia migowego przy załatwianiu spraw urzędowych jest bezpłatna. Mogą z niej skorzystać osoby uprawnione, tj. osoby doświadczające trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się. W 2020 r. z usług tłumacza skorzystało 64 osoby.

Szczegółowe informacje zamieszczone są na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Tarnowa pod adresem:

<https://bip.malopolska.pl/umtarnow,a.897998,dla-osob-nieslyszacych-gluchoniemych-i-gluchoniewidomych.html>

6. Prowadzenie kampanii medialnych oraz edukacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw społeczeństwa wobec problematyki osób niepełnosprawnych. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

Obchodzone corocznie od 2013 r. Dni Osób Niepełnosprawnych nie odbyły się w 2020 r. ze względu na panującą w kraju sytuację epidemiologiczną. Do 2019 r. w ramach przedsięwzięcia cyklicznie organizowane były m.in. pikniki i spotkania integracyjne, wydarzenia muzyczne i taneczne, zawody sportowe oraz różnego rodzaju warsztaty, które przyciągały każdorazowo setki uczestników. W związku z wprowadzonym reżimem sanitarnym i obowiązującymi obostrzeniami oraz w celu ochrony życia i zdrowia mieszkańców nie było możliwe zorganizowanie obchodów w dotychczasowym zakresie.

---

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1062.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1824 z późn. zm.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

1. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych.

Do głównych zadań Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie należy orzekanie o niepełnosprawności osób do 16 roku życia, orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia, orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, wystawianie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność oraz wydawanie kart parkingowych osobom niepełnosprawnym oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

ILOŚĆ ROZPATRZONYCH SPRAW PRZEZ MIEJSKI ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W TARNOWIE W 2020 R.	
orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia	1.944
w tym wydane po raz pierwszy	622
orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16. roku życia	133
karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych	689
legitymacje osób niepełnosprawnych	656

Źródło: Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie

Wśród dorosłych mieszkańców Tarnowa najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności są upośledzenia narządu ruchu (2020 r. - 554), choroby układu oddechowego i krążenia (w 2020 r. – 380) oraz choroby psychiczne (2020 r. – 321).

Najczęstszym powodem wydania orzeczenia o niepełnosprawności dla osób poniżej 16-stego roku życia są choroby neurologiczne (w 2020 r. - 28), całościowe zaburzenia rozwojowe (w 2020 r. – 27), i choroby inne, w tym: schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, choroby układu krwiotwórczego (w 2020 r. – 15) .

Spadek liczby wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w porównaniu do lat wcześniejszych był związany z sytuacją epidemiczną w Polsce w 2020 r. Wprowadzone przez ustawodawcę rozwiązania (art. 15h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁵), stanowiące reakcję na zaistniałą sytuację, spowodowały wydłużenie terminów ważności orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, a tym samym uprawnień wynikających z posiadania statusu osoby niepełnosprawnej. Osoby w stosunku do których wcześniej wydano orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności nie były zobligowane – celem zachowania przyznanych uprawnień - do składania kolejnych wniosków.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1842 z późn. zm.

2. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom; przyznawanie pomocy materialnej na cele zdrowotne i socjalne osobom będącym w trudnej sytuacji finansowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie udzielił pomocy i wsparcia 1.455 osobom z powodu ich niepełnosprawności, co stanowiło 29% ogółu beneficjentów Ośrodka.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc materialną i pozamaterialną dla osób niepełnosprawnych, wynikającą z ustawy o pomocy społecznej, przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Wysokość wypłaconych świadczeń w 2020 r. (w zł)
1.	zasiłki stałe	523	2.728.771
2.	zasiłki okresowe	316	345.918
3.	zasiłki celowe	248	72.181
4.	zasiłki celowe specjalne	133	25.618
5.	składki na ubezpieczenie zdrowotne	451	223.221
6.	pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku w ramach realizacji programu osłonowego „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”	843	647.105
Łącznie:		2.514	4.042.814

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

3. Udzielanie pomocy osobom sprawującym opiekę nad osobą niepełnosprawną poprzez przyznawanie świadczeń pielęgnacyjnych.

Pomoc finansowa udzielana osobom niepełnosprawnym lub osobom sprawującym opiekę nad osobą niepełnosprawną, zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych, aktów wykonawczych do niej, ustawą o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, przedstawiona jest w poniższej tabeli.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wydatkowana w 2020 r. (w zł)
1.	świadczenie pielęgnacyjne	4.769	8.681.054
2.	specjalny zasiłek opiekuńczy	785	482.441
3.	zasiłek pielęgnacyjny	31.798	6.855.335
4.	dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	3.267	346.930
5.	zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej	604	372.029

6.	jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu	10	40.000
Łącznie:		41.233	16.777.789

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

4. Zapewnienie usług opiekuńczych w domach osobom chorym, niepełnosprawnym, pozbawionym opieki rodzinnej.

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Poniższa tabela przedstawia wysokość kwot wydatkowanych na ten cel oraz ilość osób objętych tym świadczeniem.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota wydatkowana w 2020 r. (w zł)
1.	usługi opiekuńcze	488	3.352.235 z budżetu GMT
2.	specjalistyczne usługi opiekuńcze	9	155.687 z budżetu państwa
3.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci	2	4.828 z budżetu państwa
4.	usługi opiekuńcze dla osób przebywających na kwarantannie lub u których stwierdzono COVID-19	2	5.674,19 z budżetu GMT
Łącznie:		499	3.512.750

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W 2020 r. podstawowe usługi opiekuńcze realizowane były przez Polski Komitet Pomocy Społecznej na podstawie umowy zawartej w drodze ogłaszanego przez Prezydenta Miasta Tarnowa konkursu na realizację zadania publicznego pod tytułem: „Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania na lata 2020-2022”.

Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane były w okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. przez Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja”, ul. Kolorowa 6, 20-802 Lublin na podstawie umów zawartych w trybie określonym w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci realizowane były przez dwa podmioty:

- 1) Ośrodek Rehabilitacji i Odnowy Biologicznej Paweł Pochroń, Nowodworze 2a, 33-112 Tarnowiec, w zakresie usług fizjoterapii,
- 2) Galicyjskie Centrum Edukacji sp. z o.o. (lider) z siedzibą w Krakowie, ul. Bronowicka 73, 30-091 Karków, w partnerstwie z Galicyjską Fundacją „Wsparcie, Integracja, Rozwój” (partner 1) oraz z Ośrodkiem Szkolenia Kursowego i Ustawicznego (partner 2), w zakresie usług neurologopedii, na podstawie umów zawartych w trybie określonym w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Świadczenie w formie usług opiekuńczych obejmowało pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych zakres pomocy

dostosowywany był do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

W związku z trwającą pandemią COVID-19, GMT zawarła z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, umowę na realizację zadania pn.: „Świadczenie usług opiekuńczych na rzecz osób z terenu Miasta Tarnowa w ich miejscu zamieszkania przebywających na kwarantannie lub u których stwierdzono COVID-19” w okresie od 19.11.2020 r. do 31.12.2020 r. Dzięki realizacji zadania osoby w trudnej sytuacji związanej z COVID-19 uzyskały pomoc z zakresu najważniejszych potrzeb życiowych i opieki higienicznej, a także pomoc w przygotowaniu posiłku oraz robieniu zakupów.

5. Zapewnienie miejsc, opieki i godnych warunków życia w domach pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym nie mogącym samodzielnie funkcjonować.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu są kierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie do domów pomocy społecznej i dziennych ośrodków wsparcia.

W 2020 r. na terenie Tarnowa funkcjonowały cztery domy pomocy społecznej, w których przebywało łącznie 399 osób – w tym 296 w domach prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa, a 103 w domach prowadzonych na zlecenie Gminy.

Domy Pomocy Społecznej prowadzone przez Gminę Miasta Tarnowa:

1) Dom Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53 (liczba miejsc statutowych – 164, z czego 154 dla osób przewlekle somatycznie chorych, a 10 dla osób w podeszłym wieku). Pensjonariuszami Domu są osoby o różnych schorzeniach i stopniu niepełnosprawności. Większość mieszkańców wymaga całkowitej opieki oraz pielęgnacji. Ponadto, Dom świadczy usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących (**Dział - Dom Dziennego Pobytu**). Z usług tego typu korzystają osoby o obniżonej sprawności psychofizycznej, które wymagają wsparcia w organizacji życia codziennego. Osoby korzystające z tych usług mają zapewnione posiłki (śniadania, obiady), a także zajęcia rekreacyjno – kulturalne, zajęcia w ramach terapii zajęciowej służące utrzymaniu sprawności psychofizycznej, naukę obsługi komputera, terapię ruchem oraz zabiegi fizykoterapeutyczne. Dział – Dom Dziennego Pobytu dysponuje 50 miejscami. Łącznie z oferty Domu w 2020 r. skorzystało 48 osób. Wprowadzone na poziomie rządowym obostrzenia dotyczące zawieszenia działalności dziennych domów pobytu, spowodowały zamknięcie palcówki w okresie od 16.03.2020 r. do 15.06.2020 r. oraz od 3.07.2020 r. do chwili obecnej.

W związku z ogłoszoną w 2020 r. w Polsce pandemią wirusa SARS-CoV-2 Dom Pomocy Społecznej zapewniał usługi opiekuńcze dla podopiecznych na poziomie obowiązujących standardów w reżimie sanitarnym, zgodnie z rekomendacjami i zaleceniami organów publicznych oraz wewnętrznymi procedurami. Sytuacja ta powodowała ograniczenia w aktywności mieszkańców, organizacji integracyjnych imprez czy możliwości korzystania z oferty placówek kultury, wyjazdów do sanatoriów, na turnusy rehabilitacyjne. Priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom Domu związanego z zagrożeniem i skutkami COVID-19. W tym celu Dom pozyskał dodatkowe środki finansowe:

1. Granty w ramach Modułu I i II Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej pozyskane z ROPS w Krakowie na łączną kwotę 565.921,78 zł, w tym środki finansowe GMT w kwocie 24.090,71 zł. Wyżej wymienione granty przeznaczone były na doposażenie stanowisk pracy personelu i mieszkańców w środki ochrony indywidualnej oraz sprzęt i wyposażenie, na wypłatę nagród dla pracowników, na zatrudnienie dodatkowych pracowników oraz dofinansowanie w zakresie wykonywania testów dot. zakażenia wirusem SARS-CoV-2 dla personelu placówki.
2. Grant z Projektu „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i hospicjów na czas COVID-19” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 współfinansowany ze środków EFS w wysokości 76.040,42 zł na wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla pielęgniarek oraz na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji.
3. Dotacje celowe z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w łącznej kwocie 385.999 zł, w tym środki finansowe GMT w kwocie 77.200 zł na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji, wypłatę nagród dla pracowników za pracę w szczególnych warunkach, zapewnienie kadry oraz zakup koncentratorów tlenu dla potrzeb mieszkańców DPS.

Łącznie z ww. grantów i dotacji Dom w 2020 r. pozyskał 1.027.961,20 zł, w tym wkład własny z budżetu GMT wyniósł 101.290,71 zł.

Dodatkowo DPS otrzymał środki finansowe z budżetu GMT na 2020 r. w kwocie 38.890 zł na zakup środków ochrony osobistej. Ponadto w roku ubiegłym w placówce została wykonana wymiana instalacji przeciwpożarowej. Koszt tej inwestycji z budżetu GMT wyniósł 397.500 zł.

1) Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie, ul. Czarna Droga 48 (liczba miejsc statutowych – 87). Dom zapewnia swoim mieszkańcom zaspokojenie potrzeb bytowych, całodobową opiekę, rehabilitację i uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych. W Domu przebywają osoby o różnych schorzeniach i stopniu niepełnosprawności.

W związku z ogłoszoną w 2020 r. w Polsce pandemią wirusa SARS-CoV-2 Dom Pomocy Społecznej zapewniał całodobowe usługi opiekuńcze dla podopiecznych na poziomie obowiązujących standardów w reżimie sanitarnym, zgodnie z rekomendacjami i zaleceniami organów publicznych oraz wewnętrznymi procedurami. W związku z wprowadzonymi obostrzeniami zmianom uległo funkcjonowanie mieszkańców placówki: ograniczono zajęcia w ramach terapii zajęciowej do małych grup, zrezygnowano z wyjazdów na wycieczki, do teatru, muzeum, spotkań integracyjnych z młodzieżą szkolną, itp. Wprowadzono zakaz odwiedzin podopiecznych przez rodziny, z wyjątkiem ważnych przyczyn. Dom zapewnił całodobowy kontakt telefoniczny. Aby przeciwdziałać poczuciu izolacji u mieszkańców wszyscy pracownicy zaangażowani byli we wsparcie mieszkańców w tym trudnym czasie. Zajęcia terapeutyczne i rehabilitacyjne prowadzone były w małych, stałych grupach lub indywidualnie, organizowano dla mieszkańców spotkania w ogrodzie przy muzyce, przy ognisku, wspólne czytanie książek, oglądanie filmów itp. Osobom potrzebującym zapewniono pomoc psychologiczną.

Priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom Domu związanego z zagrożeniem i skutkami COVID-19. W tym celu Dom pozyskał dodatkowe środki finansowe:

1. Granty w ramach Modułu I i II Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej pozyskane z ROPS w Krakowie na łączną kwotę 361.083,74 zł, w tym środki finansowe GMT w kwocie 16.759,83 zł. Wyżej wymienione granty przeznaczone były na wypłatę nagród dla pracowników, doposażenie personelu oraz mieszkańców w środki ochrony indywidualnej, sprzęt i wyposażenie oraz na zatrudnienie dodatkowych pracowników i dofinansowanie w zakresie wykonywania testów dot. zakażenia wirusem SARS-CoV-2 dla personelu placówki.
2. Grant z Projektu „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i hospicjów na czas COVID-19” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 współfinansowany ze środków EFS na wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla pielęgniarek oraz na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji - 65.694,19 zł.
3. Dotacje celowe z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie w łącznej kwocie 214.971,85 zł, w tym środki finansowe GMT w kwocie 42.994,85 zł na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji, wypłatę nagród dla pracowników za pracę w szczególnych warunkach, zapewnienie kadry oraz na zakup koncentratorów tlenu dla potrzeb mieszkańców.

Łącznie z ww. grantów i dotacji Dom pozyskał 641.749,78 zł, w tym wkład własny z budżetu GMT wyniósł 59.754,68 zł.

Dodatkowo DPS otrzymał środki finansowe z budżetu GMT na 2020 r. w kwocie 34.000 zł na zakup środków ochrony osobistej i do dezynfekcji.

Domy Pomocy Społecznej prowadzone na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa:

1) Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie w Tarnowie, ul. Robotnicza 4, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo (liczba miejsc statutowych – 80). Dom zapewnia całodobową opiekę, zaspokojenie potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, religijnych i społecznych osobom niepełnosprawnym. Są to często osoby leżące lub poruszające się na wózkach inwalidzkich. Obecnie Dom jest przeznaczony dla 61 dzieci i młodzieży oraz 19 osób dorosłych.

2) Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie w Tarnowie, ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Tarnowie (liczba miejsc statutowych – 17). Dom funkcjonuje na zasadach domu rodzinnego, dlatego mieszkańcy wykonują w ramach terapii proste czynności domowe. Dom stwarza mieszkańcom warunki do samodzielnego życia w otwartym środowisku w rodzinnej atmosferze; zapewnia całodobową opiekę dostosowaną do indywidualnych potrzeb i uczestnictwo w zajęciach rehabilitacyjno-terapeutycznych.

Liczbę osób umieszczonych w 2020 r. w domach pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa Domu	Liczba umieszczonych osób
1.	Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53	32
2.	Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie ul. Czarna Droga 48	18
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie w Tarnowie, ul. Robotnicza 4	5
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie w Tarnowie, ul. Modrzejewskiej 48	0

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W sytuacji braku możliwości zapewnienia miejsca w domach pomocy społecznej na terenie Tarnowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, kieruje osoby niepełnosprawne do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów. Poniesiona w 2020 r. przez Gminę Miasta Tarnowa odpłatność za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów wyniosła 3.072.127,60 zł. W 2020 r. do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów zostało skierowanych 13 osób.

6. Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnich Bezpieczna Przystań.

Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnich Bezpieczna Przystań zlokalizowane jest przy ul. Sanguszków 28A, dysponuje 15 miejscami dla osób niesamodzielnich i zapewnia całonocny pobyt do 14 dni w przypadku braku możliwości sprawowania opieki przez ich opiekunów. W szczególnych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia okresu pobytu do 21 dni. Centrum koordynuje również opiekę środowiskową i wsparcie w domach osób niesamodzielnich, które ze względu na przeciwwskazania lekarskie nie mogą zostać przewiezione do ośrodka. W budynku znajduje się wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnacyjnego, który wypożyczany jest bezpłatnie. Opiekunowie osób niesamodzielnich otrzymują wsparcie w postaci warsztatów, szkoleń, grup wsparcia i indywidualnego poradnictwa.

W 2020 r. z opieki zastępczej skorzystało 170 osób, w tym 130 osób, które skorzystały ze wsparcia po raz pierwszy i 40 osób, które korzystały ze wsparcia również w 2019 r. Zawarto 880 umów na wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjno-pielęgnacyjnego. Zorganizowano warsztaty z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi dla 5 grup, w których udział wzięło łącznie 60 osób oraz szkolenia cyfrowe dla 5 osób. Zorganizowano 18 spotkań grup wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnich, a wsparciem coacha zostało objętych 34 opiekunów osób niesamodzielnich. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną Ośrodek zmuszony był odwołać planowaną konferencję. W zamian zrealizowano 11 spotkań informacyjno-edukacyjnych dla pracowników służby zdrowia i pomocy społecznej, łącznie dla 112 osób.

Największym problemem podczas pandemii COVID-19 z jakim musiał się zmierzyć Ośrodek Bezpieczna Przystań było zapewnienie bezpieczeństwa osobom niesamodzielnym przebywającym w ośrodku. W krótkim czasie należało zastosować i wprowadzić szereg procedur regulujących zachowanie ostrożności w celu zmniejszenia ryzyka zarażenia się

podopiecznych oraz personelu: wzmożona dezynfekcja rąk i powierzchni płaskich, wymóg zakładania fartuchów ochronnych, przyłbic, maseczek. Wydawanie posiłków odbywało się w pokojach, ćwiczenia rehabilitacyjne wykonywane były indywidualnie z zachowaniem reżimu sanitarnego. Zintensyfikowano alternatywne formy usług, np. telefoniczne wsparcie psychologa. Wprowadzono także zakaz odwiedzin, a po każdym turnusie wykonywane było ozonowanie całego ośrodka. Pandemia spowodowała zwiększenie wydatków, które nie były przewidziane w budżecie. Strach opiekunów i osób niesamodzielnych przed zakażeniem spowodował znaczne zmniejszenie liczby osób korzystających z usług ośrodka.

7. Mieszkania chronione prowadzone przez Gminę Miasta Tarnowa.

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują dwa mieszkania chronione wspierane, przeznaczone dla niepełnosprawnych intelektualnie kobiet i mężczyzn. Mieszkania prowadzone są przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Tarnowie. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym wspieranym mają osoby, które ze względu na niepełnosprawność intelektualną potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Mieszkania te są formą pomocy przygotowującą do prowadzenia samodzielnego życia i stanowią alternatywę dla pobytu w placówce opieki całodobowej. Pobyt w mieszkaniu daje możliwość osobom niepełnosprawnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, przygotowuje do prawidłowego pełnienia ról społecznych oraz stanowi niezbędny etap w drodze do uzyskania pełnej samodzielności życiowej.

Oba mieszkania zlokalizowane są przy ul. Mościckiego. W 2020 r. przebywało w nich łącznie 4 kobiety i 3 mężczyzn, a Gmina Miasta Tarnowa na ich prowadzenie udzieliła dotacji w łącznej wysokości 148.000 zł. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny⁶.

W związku z ogłoszoną w 2020 r. w Polsce pandemią wirusa SARS-CoV-2, usługi w mieszkaniach chronionych realizowane były na poziomie obowiązujących standardów w pełnym reżimie sanitarnym, zgodnie z rekomendacjami i zaleceniami organów publicznych oraz wewnętrznymi procedurami. W ramach obostrzeń wprowadzono ograniczenia w przyjmowaniu gości, przebywania w miejscach publicznych, zrezygnowano z wyjść i wycieczek integracyjnych. Personel i mieszkańców wyposażono w środki ochrony indywidualnej, wprowadzono zasadę zachowania dystansu społecznego. Aby przeciwdziałać poczuciu izolacji u mieszkańców wszyscy pracownicy zaangażowani byli we wsparcie mieszkańców w tym trudnym czasie. Osobom potrzebującym zapewniono pomoc psychologiczną.

8. Tworzenie nowych miejsc w dziennych ośrodkach wsparcia, w środowiskowych domach samopomocy stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wspieranie istniejących.

W Tarnowie działają dwa środowiskowe domy samopomocy, których prowadzenie Gmina Miasta Tarnowa zleciła w drodze otwartego konkursu ofert:

- Zgromadzeniu Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska z siedzibą w Krakowie, ul. Nazaretańska 1,
- Fundacji Zielona Przystań z siedzibą w Tarnowie, ul. Piotra Skargi 29a.

---

⁶ Uchwała Nr XXXII/478/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych

Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy w budynku przy al. Matki Bożej Fatimskiej 6, przeznaczony dla 60 osób niepełnosprawnych intelektualnie (typ B) o zasięgu ponadgminnym. Uczestnicy Domu mają zapewnioną opiekę odpowiednią do rodzaju schorzenia, biorą udział w różnych formach terapii i zajęciach integracyjnych mających na celu poprawę stanu zdrowia, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Prowadzona jest także aktywizacja zawodowa. W 2020 r. z oferty domu skorzystało 68 osób, w tym 7 nowoprzyjętych.

Celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy „Zielona Przystań”, prowadzonego przez Fundację Zielona Przystań jest udzielanie wsparcia osobom mającym poważne trudności w życiu codziennym poprzez: wspomaganie rozwoju psychofizycznego i społecznego, rozwój zainteresowania otaczającym światem, poznawanie zjawisk i procesów w nim zachodzących oraz związków przyczynowo-skutkowych, rozwój indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, udział w życiu społecznym, utrzymanie dobrej kondycji psychicznej, maksymalne usprawnienie psychofizyczne oraz rehabilitację funkcji poznawczych. Zajęcia odbywają się w pracowniach: gospodarstwa domowego, samoobsługi, rękodzielniczo-plastycznej, rekreacyjno-rehabilitacyjnej i relaksacyjnej. Adresatami usług świadczonych w placówce są osoby przewlekle psychicznie chore (m. in. schizofrenia, zaburzenia psychotyczne, afektywne zaburzenia nastroju, zaburzenia nerwicowe) – typ A (liczba miejsc statutowych – 25) oraz osoby wykazujące inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (m.in. zaburzenia psychiczne o podłożu organicznym, zaburzenia osobowości, zaburzenia psychiczne towarzyszące zespołom otępiennym oraz chorobom neurodegeneracyjnym, zaburzenia zachowania, zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych) – typ C (liczba miejsc statutowych – 27).

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie wydał 18 nowych decyzji administracyjnych, kierujących uczestników do ŚDS typ C oraz 6 decyzji administracyjnych kierujących uczestników do ŚDS typ A. Łącznie z usług ŚDS w 2020 r. skorzystało 67 osób.

W związku z ogłoszeniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu pandemii oraz poleceniem Wojewody Małopolskiego środowiskowe domy samopomocy zawiesiły działalność stacjonarną od 12.03.2020 r. do 25.05.2020 r. W tym okresie placówki organizowały zajęcia w formie zdalnej, przeprowadzane były rozmowy telefoniczne, uczestnikom dostarczane były paczki terapeutyczne a w szczególnych przypadkach realizowana była domowa rehabilitacja i terapia zajęciowa. Od czerwca wróciły do działalności w trybie stacjonarnym z zachowaniem wszelkich obowiązujących wytycznych i zaleceń dotyczących przeciwdziałania pandemii. Wraz z nastaniem drugiej fali pandemii zgodnie z decyzją Wojewody Małopolskiego od połowy października została zawieszona działalność tych placówek, a następnie przywrócona decyzją z listopada 2020 r. ŚDS zostały zobowiązane do realizowania zadania z wykorzystaniem technik porozumienia się na odległość oraz w formie alternatywnych sposobów realizacji zajęć. Prowadzony był dyżur pracownika, który przeprowadzał indywidualne spotkania z uczestnikami oraz prowadzone były zajęcia grupowe dla nie więcej niż 5 osób przebywających jednocześnie na terenie placówki. Stan ten obowiązywał do końca realizacji zadania, a placówki działały w pełnym reżimie sanitarnym.

9. Wykorzystanie pracy socjalnej w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej w uniezależnieniu się, stymulowanie do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów życiowych.

W 2020 r. w ramach pracy socjalnej pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie podjęli liczne działania prowadzące do:

- poprawy stanu zdrowia, poprzez pomoc w: uzyskaniu świadczeń zdrowotnych, realizacji recept, załatwianiu wizyty lekarza w domu, rejestracji do lekarzy specjalistów oraz współpracę z pracownikami placówek medycznych (lekarz, pielęgniarka), edukację i profilaktykę w zakresie higieny zdrowotnej,
- zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym poprzez: działania interwencyjne w sytuacji osoby zaniedbanej, potrzebującej pomocy, a także wezwanie pogotowia ratunkowego, policji, poszukiwanie rodzin osób wymagających opieki,
- wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych, poprzez pomoc w uzyskaniu: orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i niezdolności do pracy (pomoc w wypełnianiu wniosku), skierowania na turnus rehabilitacyjny, dofinansowań do zakupu sprzętów medycznych oraz do wyjazdu na turnusy opiekuńcze,
- poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez: nawiązanie współpracy z Zespołem Leczenia Środowiskowego - bezpłatne wizyty domowe psychiatrów, wystąpienie z wnioskiem do Sądu o leczenie w szpitalu psychiatrycznym lub umieszczenie w domu pomocy społecznej, podejmowanie interwencji w środowisku w sprawie nieprawidłowego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie realizuje projekty socjalne i projekty zawierające działania na rzecz osób niepełnosprawnych, ich rodzin, opiekunów, przyjaciół, jak również całej społeczności lokalnych, w których żyją osoby niepełnosprawne:

- **Oplatek Maltański.** W 2020 r. ze względu na trwającą pandemię COVID-19 podjęto jedynie działania w zakresie uczestnictwa w ogólnopolskiej inicjatywie „*Oplatka Maltańskiego*”, której organizatorem przy współudziale ośrodków pomocy społecznej z całej Polski był Związek Polskich Kawalerów Maltańskich. W Tarnowie finał akcji odbył się 15.12.2020 r. Wprowadzane na poziomie rządowym obostrzenia, w tym zakaz gromadzenia się uniemożliwił wspólne spotkanie przy wigilijnym stole, zorganizowane jednak zostały świąteczne paczki, które wydano podopiecznym - 50 osób otrzymało po 3 paczki. Łącznie zostało wydanych 150 paczek.
- **„S.O.S. dla Życia”** - projekt socjalny skierowany do samotnych osób starszych i niepełnosprawnych, otwarty na potrzeby całej tarnowskiej społeczności, nie tylko dla osób korzystających na co dzień ze świadczeń z pomocy społecznej. Głównym celem projektu socjalnego jest usprawnienie pracy służb medycznych podczas akcji ratunkowych, przeprowadzanych w mieszkaniu samotnej osoby starszej lub niepełnosprawnej, poszerzenie zakresu form wsparcia świadczonych przez MOPS w Tarnowie oraz przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności osób starszych lub niepełnosprawnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁷ realizowane jest zadanie wspierające rodziny, w których przyjdzie lub przyszło

---

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1329.

na świat ciężko chore dziecko, posiadające nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Do zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie wynikających z powyższej ustawy należy **pomoc i wsparcie asystenta rodziny**, który:

- udziela informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- reprezentuje (na podstawie pisemnego upoważnienia) wspieraną rodzinę przed instytucjami i urzędami,
- udziela wsparcia psychologicznego,
- udziela pomocy w przewyciężeniu problemów wychowawczych, pomocy prawnej,
- wspiera kobietę w ciąży i jej rodzinę w realizacji codziennych obowiązków.

W 2020 r. asystenci rodziny objęli wsparciem 5 kobiet i ich rodziny.

10. Dofinansowanie ze środków PFRON do:

- a) uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w celu rozwijania umiejętności społecznych oraz poprawy psychofizycznej sprawności osób niepełnosprawnych,
- b) zaopatrzenia niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania,
- c) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z ich potrzebami.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie udziela wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, w ramach środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych zgodnie z algorytmem. Szczegółowe informacje na ten temat obrazuje poniższa tabela, a także informacje zawarte w pkt 9 oraz w celu szczegółowym nr 7 pkt 4.

Forma świadczenia	Liczba osób	Wydatkowana kwota (w zł)
dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	213	233.439
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	879	1.269.507
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	44	211.526
Łącznie:	1.136	1.714.472

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

11. Finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej dla osób potrzebujących rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Istotną część środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wydatkowano na finansowanie działalności trzech warsztatów terapii zajęciowej prowadzonych przez:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy przy ul. Klikowskiej 190 – od 28.12.2020 r. nastąpiło zwiększenie ilości miejsc w warsztatach o 4 (54 uczestników),

- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b (35 uczestników),
- Fundację Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji REPI, przy ul. Hodowlanej 6 (45 uczestników).

Warsztaty prowadzą terapię i rehabilitację społeczną z elementami rehabilitacji zawodowej, sprawności fizycznej oraz zdrowia psychicznego. Uczestnikami warsztatów według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., było 134 osoby niepełnosprawne intelektualnie, ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w tym 79 mieszkańców Tarnowa). Ponadto 12 mieszkańców Tarnowa, na podstawie porozumienia zawartego z Powiatem Tarnowskim uczęszczało do WTZ działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno - Oświatowym „Piast” w Woli Rzędzińskiej.

Wysokość dofinansowania działalności poszczególnych warsztatów terapii zajęciowej w Tarnowie w 2020 r. obrazuje poniższa tabela.

Lp.	Jednostka prowadząca warsztat	Liczba uczestników	Wysokość dofinansowania ze środków PFRON (w zł)	Wysokość dofinansowania z budżetu Gminy Miasta Tarnowa (w zł)	Wysokość dofinansowania łącznie (w zł)
1.	Fundacja Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji REPI w Tarnowie	45	922.320	102.480	1.024.800
2.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Tarnowie	35	717.360	79.706	797.066
3.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie	54	1.015.690	112.852	1.128.542
4.	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Piast” w Woli Rzędzińskiej	12	0	26.297	26.297
Łącznie:		146	2.655.370	321.335	2.976.705

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

Ponadto w 2020 r. w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie został uruchomiony Program „Zajęcia klubowe w WTZ”, którego celem jest wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez udział w zajęciach klubowych. Program „Zajęcia klubowe w WTZ” jest rozwiązaniem, które sprzyja aktywnemu wspomaganiu osób niepełnosprawnych przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. W 2020 r. w Programie wzięło udział 7 osób niepełnosprawnych.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami oraz do korzystania z różnych form kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

1. Włączanie dzieci przedszkolnych i uczniów niepełnosprawnych do kształcenia, wychowania i opieki we wszystkich typach przedszkoli, szkół i placówek (edukacja włączająca w elastycznym systemie kształcenia).

Do głównych działań Gminy Miasta Tarnowa wspierających edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należą:

- sukcesywne wyposażanie przedszkoli i szkół w odpowiednie pomoce i technologie edukacyjne,
- zapewnienie wykwalifikowanej kadry nauczycieli i specjalistów,
- wdrażanie projektów edukacyjnych uwzględniających specjalne potrzeby tej grupy dzieci i młodzieży,
- rozwijanie zintegrowanego systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od 0 do 6 lat w zakresie diagnozy, poradnictwa i terapii,
- prowadzenie wielostronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, oddziałów integracyjnych, specjalnych, nauczania indywidualnego, różnych form zajęć dla osób niepełnosprawnych, wydawanie skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii,
- usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych w szkołach i przedszkolach,
- zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego dowozu do szkół i przedszkoli oraz zwrot kosztów indywidualnego dowozu dziecka jego rodzicom lub opiekunom.

Gmina Miasta Tarnowa w roku szkolnym 2019/2020 była organem prowadzącym dla 65 szkół i placówek oświatowych. Na terenie miasta działają 3 szkoły specjalne: Zespół Szkół Specjalnych dla Nieślyszących i Słabo Słyszających, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie oraz Zespół Specjalnych Szkół Przystępnych - dla dzieci i uczniów leczących się w Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza w Tarnowie. Ponadto dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego mogą uczyć się w oddziałach integracyjnych i specjalnych w szkołach ogólnodostępnych.

Na terenie Gminy Miasta Tarnowa prowadzone są różnorodne działania i formy kształcenia specjalnego na rzecz tarnowskich dzieci i młodzieży, z których korzystają również rówieśnicy z gmin ościennych. Zakres działań przedstawia poniższa tabela.

Działania	2019 r.	2020 r.
Skierowania do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	46	42
Skierowania do nauczania indywidualnego	109	107
Skierowania do oddziałów integracyjnych	60	33
Zespół Szkół Specjalnych dla Nieślyszących i Słabo Słyszających		
liczba skierowań	4	5
skierowania do nauczania indywidualnego	0	1

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW)		
liczba skierowań	39	64
skierowania do zajęć rewalidacyjnych	12	1
skierowania do nauczania indywidualnego	7	1
Resocjalizacja i socjoterapia		
liczba rozpatrywanych spraw	26	23
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych (MOW)	13	23
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii (MOS)	9	2

Zródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Wsparciem edukacji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych była organizacja **różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej** m.in.:

- zajęć rozwijających uzdolnienia,
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej,
- rewalidacji indywidualnej,
- gimnastyki korekcyjnej,
- innych: warsztatów, porad i konsultacji.

2. Wydawanie orzeczeń, opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych i skierowań do kształcenia specjalnego i oddziałów integracyjnych.

W mieście Tarnowie funkcjonują dwie poradnie publiczne:

1) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPP) jest placówką, której głównym celem jest wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży oraz udzielanie im adekwatnej do potrzeb pomocy. W roku szkolnym 2019/2020 poradnia wykonała 2.997 diagnoz specjalistycznych oraz wydała 839 opinii. Przesiewowo przebadano psychologicznie 627 sześciolatków. Odbyło się 18 posiedzeń Zespołu Orzekającego, wydano 281 orzeczeń dla dzieci i uczniów, w tym 188 kwalifikujących do różnych form kształcenia specjalnego. Wydano 93 orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego oraz 34 opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

Ponadto wydano pisemne opinie między innymi w sprawach:

- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia – 8
- odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego – 42
- dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia oraz objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną – 468
- specyficznych trudnościach w uczeniu się – 167
- udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki – 4
- inne opinie związane z kształceniem i wychowaniem dziecka – 75.

Poradnia udziela pomocy dzieciom i młodzieży (m.in. prowadzi terapię logopedyczną, psychologiczną, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i EEG Biofeedback), rodzicom (m.in. zajęcia warsztatowe „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, grupy wsparcia) i nauczycielom (np. organizacja warsztatów, szkoleń dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpraca przy tworzeniu Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych). W poradni działa II Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka.

Poradnia pełni także rolę wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na terenie Gminy Miasta Tarnowa, realizującego program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ramach programu dzieci posiadające opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju otrzymują bezpłatnie dodatkowe usługi fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów specjalnych, logopedów i innych specjalistów. W roku szkolnym 2019/2020 z programu korzystało 88 dzieci i ich rodzin.

2) Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna (SPPT) specjalizuje się w terapii i profilaktyce zaburzeń zachowania i emocji oraz mediacjach. W roku szkolnym 2019/2020 swoimi działaniami objęła 1.936 dzieci i młodzieży oraz 1.407 osób dorosłych. Poradnia przeprowadziła dla dzieci i młodzieży m.in.: terapię psychologiczną (420 osób), socjoterapię (37 osób), zajęcia grupowe prowadzone w szkołach i placówkach oświatowych - zajęcia profilaktyczne, zajęcia integracyjne, zajęcia w ramach programu „Zapobiegania zachowaniom suicydalnym” (1.352 osoby), a także interwencję kryzysową (15 osób) i terapię dla osób zagrożonych uzależnieniami (8 osób). Rodzice/opiekunowie prawni korzystali w poradni z terapii rodzinnej i konsultacji (715 osób), uczęszczali na warsztaty, wykłady i szkolenia (323 rodziców). Przeprowadzono dla 357 nauczycieli i pedagogów warsztaty, prelekcje i szkolenia.

Nowością w działaniach poradni było wdrożenie autorskiego projektu „Program zapobiegania zachowaniom suicydalnym”, tj. działań skierowanych zarówno do uczniów, rodziców i nauczycieli (zajęcia profilaktyczne w szkołach, szkolenie zespołu nauczycielskiego, szkolenie dla rodziców, materiały pomocnicze dla nauczycieli i pedagogów, szkolenie specjalistyczne dla pedagogów szkolnych). Pilotaż Programu odbył się w roku szkolnym 2019/2020 i zakończył się ewaluacją Programu. Przeprowadzono również badania ankietowe wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i specjalistów na temat funkcjonowania psychospołecznego w okresie pandemii. Badanie było przeprowadzone online za pomocą narzędzi ankietowych Google. Wyniki i raport zostanie opublikowany w roku szkolnym 2020/2021.

3. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniom w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych, wynikających w szczególności z:

- niepełnosprawności,
- niedostosowania społecznego,
- zagrożenia niedostosowaniem społecznym,
- ze szczególnych uzdolnień,

- ze specyficznych trudności w uczeniu się,
- zaburzeń komunikacji językowej,
- choroby przewlekłej,
- sytuacji kryzysowych lub traumatycznych,
- niepowodzeń edukacyjnych,
- zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi,
- trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

4. Tworzenie sieci oddziałów integracyjnych i specjalnych w szkołach i przedszkolach stosownie do występujących potrzeb w zakresie niepełnosprawności dzieci i młodzieży w mieście.

Liczbę oddziałów integracyjnych i specjalnych w przedszkolach i szkołach wraz z liczbą uczących się w nich dzieci przedstawia poniższa tabela.

Typ oddziału	rok szkolny 2018/2019			rok szkolny 2019/2020		
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów		Liczba oddziałów	Liczba uczniów	
		ogółem	w tym niepełnosprawnych		ogółem	w tym niepełnosprawnych
integracyjny	53	881	220	48	809	191
specjalny	4	14	14	4*	13	13

Zródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

* W roku 2019/2020 funkcjonowały 4 oddziały specjalne w Szkole Podstawowej Integracyjnej nr 11. Ponadto wszystkie oddziały w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie (55), Zespole Szkół Specjalnych dla Niesłyszących i Słabo Słyszących (17) oraz Zespole Szkół Przewodzących (4) są oddziałami specjalnymi.

5. Organizowanie dowozu dzieci niepełnosprawnych do szkół, przedszkoli i placówek szkoleniowo-rehabilitacyjnych.

Zgodnie z art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe obowiązkiem gminy jest zapewnienie:

- uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia;
- dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim uczestniczącym w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności

jest niepełnosprawność intelektualna, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 24 lata - w przypadku uczniów

z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna lub 25 lat, w przypadku uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Z uwagi na pandemię koronawirusa oraz nauczanie zdalne łączna kwota wydatków na dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół była niższa niż planowana i wyniosła w 2020 r. 417.180,45 zł.

6. Zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży niepełnosprawnej w zdobyciu wyższego wykształcenia.

W 2020 r. Urząd Miasta Tarnowa realizował program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON. W ramach modułu II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, niepełnosprawni studenci mogli uzyskać następujące rodzaje dofinansowań:

- do opłaty za naukę (czesne) – równowartość kosztów czesnego w ramach jednej realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym,
- dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego,
- dodatek na pokrycie kosztów kształcenia.

Z tej formy pomocy w 2020 r. skorzystało 36 osób, którym łącznie wypłacono dofinansowanie w wysokości 78.277 zł. W związku ze zmianą zasad Programu, dofinansowanie na podstawie wniosków złożonych w 2020 r. będzie wypłacane do 15 kwietnia 2021 r.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym wczesnej diagnozy, leczenia i opieki medycznej, rehabilitacji i edukacji leczniczej.

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego, a także sieć niepublicznych placówek lecznictwa otwartego zapewniających mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zabezpiecza Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia. Gminie Miasta Tarnowa podlegają 3 podmioty lecznicze:

- 1) Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika,
- 2) Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.,
- 3) Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika jest największym podmiotem leczniczym podległym Gminie Miasta Tarnowa. Podstawowa działalność koncentruje się na lecznictwie stacjonarnym, którego uzupełnieniem są ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne oraz pielęgniacyjno-opiekuńcze. Szpital, jako jeden z dwóch podmiotów w Tarnowie, zabezpiecza

także nocną i świąteczną opiekę zdrowotną dla mieszkańców miasta i okolicznych miejscowości.

Rok 2020 w działalności Szpitala był okresem walki z pandemią wirusa SARS-CoV-2 – placówka (wraz z drugim tarnowskim szpitalem) została wytypowana do leczenia chorych na COVID-19. Podczas dwóch fali pandemii ograniczono planową działalność Szpitala. Okresowo 1/3 potencjału łóżek była przeznaczona na leczenie pacjentów „covidowych” - trzy całe oddziały przekształcono w oddziały „covidowe”, w innych wydzielono odcinki zakaźne, uruchomiono dodatkowe łóżka z respiratorami. W Szpitalu wdrożony został wyjątkowy reżim sanitarny oraz specjalne procedury, dotyczące postępowania z pacjentami. Okres ten był wyjątkowo trudny w działalności placówki z uwagi na nieznaną dotąd zagrożenie dla zdrowia i życia pacjentów a także personelu Szpitala. Trudności pogłębiał brak jednoznacznych rekomendacji dotyczących leczenia chorych, utrudnienia w dostępie pacjentów do leczenia otwartego, lęk kadry medycznej przed zakażeniem, braki personelu spowodowane zachorowaniem na COVID-19 oraz ogromne problemy z zaopatrzeniem placówki w odpowiednie ilości środków ochrony indywidualnej oraz do dezynfekcji w początkowym okresie pandemii.

W ramach zwalczania pandemii Szpital otrzymał wsparcie finansowe od Rządu, Samorządu Województwa oraz dużych państwowych przedsiębiorstw na zakup sprzętu i aparatury medycznej oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych w nowej sytuacji kryzysowej. Za kwotę 1,8 mln zł zakupiono m.in. dodatkowe respiratory, kardiomonytory, videoendoskop, echokardiograf, aparat RTG, aparat do znieczuleń, a także sterylizatory, urządzenia do dekontaminacji, bramki dezynfekcyjne. Ponadto w 2020 r. w ramach planowanych zakupów doposażono oddziały, blok operacyjny i pracownie diagnostyczne w sprzęt i aparaturę medyczną o łącznej wartości 3,3 mln zł.

Przychody Szpitala z tytułu prowadzonej działalności w 2020 r. wyniosły 105,3 mln zł. Corocznie od 16 lat Szpital osiąga dodatni wynik finansowy, a 2020 r. zamknął się zyskiem w wysokości 2,5 mln zł.

W 2020 r. na inwestycje przeznaczone zostały środki w wysokości 14,4 mln zł (w tym 7,2 mln zł to środki własne Szpitala, 0,5 mln zł dotacja GMT, pozostałe to środki zewnętrzne, w tym 6 mln zł z Unii Europejskiej). W czerwcu 2020 r. zakończyła się budowa nowego pawilonu szpitalnego wraz z przewiązką komunikacyjną od ul. Starodąbrowskiej, przeznaczonego na potrzeby Centrum Chorób Serca. Dzięki powstaniu nowoczesnego obiektu możliwe stało się skoncentrowanie działalności pionu kardiologii w jednym obiekcie, tj.: oddziałów, pracowni diagnostyczno-zabiegowych oraz poradni specjalistycznych. Rozszerzone zostały możliwości diagnostyczno-terapeutyczne oraz nastąpiła zdecydowana poprawa warunków hospitalizacji pacjentów.

Koszt całej inwestycji (zrealizowanej w okresie 2019-2020) wyniósł 20 mln zł, z czego wartość dofinansowania z UE to 9 mln zł, dotacja GMT to 2 mln zł, pozostałe to środki własne Szpitala. Przeniesienie oddziału kardiologii i elektroterapii oraz oddziału kardiologii inwazyjnej do Centrum Chorób Serca pozwoliło na częściową restrukturyzację innych oddziałów Szpitala oraz stworzyło możliwość pozostawienia części łóżek w gotowości do leczenia pacjentów „covidowych” – bez ograniczania przyjęć pozostałych pacjentów.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. jest największą placówką ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego w Tarnowie i subregionie. W swojej bogatej ofercie oprócz poradni specjalistycznych posiada poradnię lekarza podstawowej opieki,

przychodnię stomatologiczną, przychodnię zdrowia psychicznego, przychodnię rehabilitacyjną, oddział chirurgii ogólnej. Zespół Przychodni Specjalistycznych swoje usługi świadczy na rzecz mieszkańców Tarnowa i regionu.

Od 1 kwietnia 2020 r. w ZPS funkcjonuje Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w ramach kontraktu z NFZ. Ośrodek stanowi I poziom referencyjny w nowym modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, którego wdrażanie rozpoczęto w 2020 r. W okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2020 r. w Ośrodku udzielono 3.265 porad, a ze świadczeń skorzystało 342 pacjentów.

W 2020 r. ZPS Sp. z o.o. poszerzył ofertę usług komercyjnych. Zawarto nowe umowy z podmiotami gospodarczymi w zakresie badań profilaktycznych oraz nowe umowy w pełnym zakresie świadczonych usług z prywatnymi ubezpieczycielami i innymi podmiotami leczniczymi w zakresie diagnostyki medycznej i konsultacji specjalistycznych.

Z uwagi na pandemię SARS-CoV-2 przy wejściu do przychodni utworzono strefy weryfikacji wyposażone w kamerę termowizyjną. Dodatkowo zamontowano specjalny system, który informuje pacjentów, do której poradni mogą się bezpiecznie udać mając pewność, że nie będzie tam zbyt wiele osób. Wydzielony został ciąg komunikacyjny, oddzielający pacjentów wchodzących na teren przychodni i wychodzących z niej. Kierunki w jakich powinni poruszać się pacjenci oznaczono czerwonymi liniami i szlabanami. Ponadto na terenie przychodni funkcjonują komunikaty głosowe informujące o aktualnych zaleceniach epidemiologicznych.

Do najważniejszych zadań inwestycyjnych wykonanych przez Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. w 2020 r. należą:

1. Zakup sprzętu:

- 1) Rejestratory EKG (4 szt.) – 22.105,22 zł,
- 2) Unit stomatologiczny – 67.014,00 zł,
- 3) Aparat do znieczulenia – 118.800,00 zł,
- 4) Koncentratory tlenu (10 szt.) – 27.310,60 zł,
- 5) Termowizyjny system do pomiaru temperatury ciała – 25.830,08 zł.

2. Wymiana sprzętu komputerowego – 39.941,71 zł.

3. Zakup licencji komputerowych – 10.961,03 zł.

4. Wykonanie instalacji sygnalizacji pożaru oraz sterowania oddymiania klatki schodowej w budynku przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 – 79.027,50 zł.

Łączne nakłady inwestycyjne poniesione w 2020 r. wynosiły 416.298,04 zł.

Mościckie Centrum Medyczne świadczy usługi z zakresu podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej (zakład opiekuńczo-leczniczy), opieki psychologicznej i medycyny pracy. Usługami medycznymi obejmuje mieszkańców Tarnowa i okolicznych gmin. W strukturze Mościckiego Centrum Medycznego jest również Zakład Opiekuńczo-Leczniczy. W ZOL udzielane są świadczenia zdrowotne obejmujące swoim zakresem leczenie, pielęgnację i rehabilitację dorosłych osób przewlekle chorych nie wymagających hospitalizacji, którzy wymagają całodobowej, profesjonalnej pielęgnacji, rehabilitacji oraz kontynuacji leczenia. W 2020 r. stacjonarną opieką długoterminową w ramach umowy z NFZ, projektu UE „Pomocna Dłoń” oraz komercyjnie objął łącznie 309 pacjentów, dysponując bazą 81 łóżek oraz realizując 26.342 osobodni.

Nakłady inwestycyjne w 2020 r. wyniosły 892.037,04 zł. Wykonano między innymi adaptację pomieszczeń ZOL i modernizację piwnic dla archiwum. Zakupiono aparat RTG,

którego koszt wraz z montażem wyniósł 539.700 zł, sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem, podnośniki do kąpeli oraz autoklaw. W ramach środków uzyskanych z programu Województwa Małopolskiego „Bezpieczny Dom” zakupiono sprzęt medyczny za łączną kwotę 66.685,37 zł, w tym sterylizator powietrza, kardiomonitor, defibrylator, koncentratory tlenu i wózki do przewozu bielizny.

W 2020 r. kontynuowano realizację projektu „Pomocna dłoń” o łącznej wartości 4 mln zł, w tym dofinansowanie 3,9 mln zł. Projekt ten obejmuje:

- usługi opieki zastępczej, umożliwiające czasowy całodobowy pobyt osoby niesamodzielnej w Ośrodku w przypadku okresowego braku możliwości sprawowania opieki przez jej opiekuna nieformalnego,
- wsparcie edukacyjno-doradcze opiekunów nieformalnych (infolinia, poradnictwo indywidualne, szkolenia praktyczne opiekunów),
- zwiększanie dostępu dla opiekunów i kadr zajmujących się opieką nad pacjentem do informacji o różnych systemach wsparcia.

W 2020 r. projektem objętych zostało 103 pacjentów.

1. Poprawa dostępności do świadczeń rehabilitacji leczniczej poprzez starania o zwiększenie finansowania tych świadczeń przez publicznego płatnika.

Wykaz świadczeniodawców w zakresie rehabilitacji leczniczej i wysokość kontraktów z NFZ w 2019 r. i 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Kwota kontraktu z NFZ (w zł) 2019 r.	Kwota kontraktu z NFZ (w zł) 2020 r.
1.	Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza SPZOZ	4.498.323,60	4.457.445,43
2.	Fizjoterapia REMAKS	429.266,91	535.857,34
3.	Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.	3.025.120,05	3.017.733,25
4.	„GERONIMO” M. Mielak, S. Zwolenik s.j.	1.144.379,57	1.757.455,58
5.	Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.	858.678,26	842.416,14
6.	Miejska Przychodnia Lekarska Nr VI NZOZ	372.294,24	396.950,74
7.	Centrum Medyczne „KOL-MED” SPZOZ	1.095.595	1.026.294,12
8.	Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika	2.136.676,58	2.027.821,20
9.	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tarnowie	257.667,30	256.968,80
10.	Caritas Diecezji Tarnowskiej	292.553,10	313.609,80
11.	Spółdzielnia Socjalna BIOVITAMED	432.775,06	133.559,90
12.	MY ZROBIMY Sp. z o.o.	0	349.306,58
	Łącznie:	14.543.329,67	15.115.418,88

Źródło: Opracowano na podstawie danych umieszczonych na stronie internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

Świadczenia w zakresie rehabilitacji leczniczej na terenie Tarnowa realizowane były przez 12 podmiotów leczniczych. Łączna wysokość kontraktu w 2020 r. była wyższa o kwotę **572.089,21 zł** w stosunku do roku poprzedniego.

2. Rozwój stacjonarnych form opieki długoterminowej.

Wykaz podmiotów leczniczych realizujących usługi z zakresu opieki długoterminowej i wysokość kontraktów z NFZ w 2020 r. przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Nazwa świadczeniodawcy	Typ świadczeń	Kwota kontraktu z NFZ (w zł)
1.	Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika ul. Szpitalna 13	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	1.930.068,92
		w zakładzie opiekuńczo-leczniczym liczba łóżek - 31	
2.	Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o. ul. Kwiatkowskiego 15	w zakładzie opiekuńczo-leczniczym liczba łóżek – 81	3.024.894,38
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „MARO-MED” Barbara Malinowska ul. Zagumnie 23 A	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	1.009.509,57
4.	Centrum Medyczne „KOL-MED” Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej pl. Dworcowy 6	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	525.001,87
5.	Centrum Medyczne CenterMed Sp. z o.o. pl. Sobieskiego 2	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	115.712,52
Łącznie:			6.605.187,26

Źródło: Opracowano na podstawie danych umieszczonych na stronie internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

W 2020 r. kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia w zakresie opieki długoterminowej posiadało pięciu świadczeniodawców z terenu miasta Tarnowa. Wartość kontraktów podpisanych w 2020 r. była wyższa o kwotę **709.408,29 zł** w stosunku do roku poprzedniego.

3. Wspomaganie organizacji pozarządowych, działających w środowisku osób niepełnosprawnych.

Mówiąc o rehabilitacji leczniczej nie sposób pominąć roli organizacji pozarządowych działających na terenie Tarnowa, reprezentujących interesy osób niepełnosprawnych z określonymi schorzeniami nabytymi lub wrodzonymi. Osoby niepełnosprawne zrzeszone w organizacjach to potencjalni pacjenci lecznictwa rehabilitacyjnego. Działalność organizacji

zajmujących się problemami zdrowotnymi osób w nich zrzeszonych jest różnorodna, skupia się jednak przede wszystkim na pomocy w powrocie do zdrowia, a także w umożliwieniu aktywniejszego życia społecznego osób chorych, pomimo trwającego procesu chorobowego. Inicjatorzy tych działań mają świadomość ogromnych potrzeb zdrowotnych zrzeszonych osób, w związku z czym podejmują współpracę z wieloma instytucjami i osobami indywidualnymi, od których uzyskują pomoc, w tym także finansową.

Taka współpraca rozwija się od wielu lat pomiędzy organizacjami pozarządowymi, a Wydziałem Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa. Organizacje realizują zadania, na wykonanie których pozyskują dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. W 2020 r. łączna kwota przeznaczona na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych wyniosła 261.482,04 zł. Ponadto od 2006 r. przy współpracy z Tarnowskim Hospicjum Domowym im. bł. F. Ozanama działającym przy Parafii św. Rodziny w Tarnowie, realizowany jest program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych. W ramach tego programu Gmina Miasta Tarnowa sfinansowała zakup sprzętu dla Hospicjum. Zakupiony sprzęt medyczny organizacja nieodpłatnie wypożycza terminalnie oraz obłożnie chorym mieszkańcom Tarnowa.

4. Wspieranie realizacji programów zdrowotnych ukierunkowanych na edukację i rehabilitację pacjentów niepełnosprawnych.

Uchwałą Nr XXII/238/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 31 marca 2016 r. został przyjęty „Miejski program działań w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób społecznych na lata 2016-2020”, którego strategicznym celem jest poprawa i umacnianie zdrowia i podnoszenie jakości życia mieszkańców miasta Tarnowa oraz zmniejszanie nierówności społecznych w zdrowiu. Program obejmuje projekty skierowane do różnych grup społecznych mieszkańców Tarnowa, w tym do dzieci, młodzieży i osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. na realizację programów polityki zdrowotnej przy współpracy z podmiotami leczniczymi przeznaczono łącznie 68.191 zł, w tym środki Gminy Miasta Tarnowa stanowiły kwotę 55.227 zł, środki Województwa Małopolskiego na realizację programów szczepień dla dzieci stanowiły kwotę 5.341 zł, a środki Narodowego Funduszu Zdrowia na realizację szczepień osób starszych 7.623 zł.

W 2020 r. realizowano zadanie z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Przy współpracy ze Spółdzielnią Socjalną BioVitaMed realizowano w ramach środków pochodzących z budżetu obywatelskiego zadanie z obszaru edukacji zdrowotnej i prewencji pierwszego stopnia skierowane do kobiet ciężarnych, po porodzie, kobiet planujących ciążę, kobiet po stracie dziecka oraz kobiet wychowujących małe dzieci. Na realizację zadania przeznaczono w 2020 r. kwotę **127.541,92 zł**. Działaniami w ramach zadania objęto 337 osób, w tym 168 osób dorosłych i 169 dzieci.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi część zadań w obszarze ochrony i promocji zdrowia oraz w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych zostało zleconych do realizacji stowarzyszeniom. Łączna kwota wydatkowana ze środków finansowych pochodzących z budżetu miasta Tarnowa na realizację zadań wyniosła 86.000 zł. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa programu	Liczba uczestników	Kwota wydatkowana na realizację programu (w zł)
-----	----------------	--------------------	---

1.	„Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych - rehabilitacja medyczna ogólnoustrojowa poprawiająca sprawność manualną i lokomocję u osób (chodzących) ze znacznie ograniczoną sprawnością ruchową spowodowaną przewlekłą chorobą”	15	10.000
2.	„Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych – rehabilitacja domowa osób przewlekle i obłożnie chorych z powodu chorób narządu ruchu lub powodujących dysfunkcję narządu ruchu”	55	52.000
3.	„Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych – rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka wtórna u kobiet po mastektomii”	41	14.000
4.	„Rehabilitacja dzieci i młodzieży- Terapia i rehabilitacja dzieci z zespołem Downa i niepełnosprawnościami sprzężonymi”	20	10.000
5.	„Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych - wypożyczalnia sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego”	121	0
Łącznie:		252	86.000

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 5

Zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami lub umożliwienie im ze względu na stopień niepełnosprawności pracy w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie w związku z wprowadzonym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanem pandemii zmienił zasady bezpośredniej obsługi klientów w trosce o zdrowie interesantów, a także pracowników. Sprawy można było załatwiać telefonicznie, przez Internet (e-mail, platforma e-PUAP, praca.gov.pl) lub osobiście przy specjalnie do tego przygotowanych stanowiskach do bezpośredniej obsługi klientów. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie umożliwił również składanie dokumentów do skrzynki podawczej. Stanowiska zostały odpowiednio zabezpieczone poprzez montaż szyb ochronnych oraz system interkomowy umożliwiający zrozumiałą komunikację, który z kolei wyposażony jest w pętlę indukcyjną ułatwiającą słyszenie osobom posiadającym aparaty słuchowe. PUP dysponuje 10 stanowiskami profesjonalnie przygotowanymi do obsługi klientów w czasie pandemii.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r., w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie zarejestrowanych było 315 osób bezrobotnych niepełnosprawnych oraz 40 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy z terenu miasta Tarnowa. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela:

Status	Liczba osób		Wiek			Wykształcenie		Stopień niepełnosprawności (znaczny lub umiarkowany)
	Ogółem	w tym kobiety	18-24	25-29	powyżej 50 roku życia	co najmniej średnie	specjalne	
bezrobotni	315	135	7	21	176	123	21	166

poszukujący pracy	40	16	1	0	23	16	0	35
-------------------	----	----	---	---	----	----	---	----

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług instytucji rynku pracy - możliwość korzystania z pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego

a) pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych:

Szczególną rolę wśród działań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych pełni pośrednictwo pracy. Osoby niepełnosprawne nie stanowią jednolitej grupy wymagającej takiej samej pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia. Powiatowy Urząd Pracy wychodzi naprzeciw indywidualnym potrzebom i oczekiwaniom osób niepełnosprawnych tak, aby ta grupa mogła otrzymać odpowiednią pracę, która umożliwi im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał 521 miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych, tj. o 104 miejsca mniej niż w 2019 r. Spośród realizowanych w 2020 r. ofert pracy i aktywizacji zawodowej 32 miejsca było subsydiowane, w tym 8 miejsc pracy z PFRON.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie na bieżąco świadczy pomoc osobom niepełnosprawnym zainteresowanym pozyskaniem zatrudnienia. Obsługa osób bezrobotnych i poszukujących pracy z orzeczoną stopniem niepełnosprawności prowadzona jest na specjalnie wyodrębnionych stanowiskach pracy. Doradcy klienta posługują się językiem migowym, dzięki czemu obsługa osób bezrobotnych i poszukujących pracy przebiega sprawnie i zapewnia komfort osobom z dysfunkcją słuchu. Formy aktywizacji zawodowej dostosowywane są indywidualnie do każdej osoby zgodnie z orzeczeniem określonym we wskazaniach zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności oraz w warunkach pracy chronionej.

W celu pozyskania wolnych miejsc pracy dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie podejmują współpracę poprzez osobiste i telefoniczne kontakty z pracodawcami reprezentującymi zakłady pracy chronionej, jak również z pracodawcami deklarującymi gotowość zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W 2020 r. pośrednicy pracy w celu pozyskania ofert pracy dla osób niepełnosprawnych złożyli 12 takich wizyt. Podczas wizyt przedstawiano także pracodawcom możliwość współfinansowania zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz tworzenia nowych miejsc w ramach środków PFRON.

Wszystkie działania realizowane dotychczas przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie mają na celu aktywizację zawodową oraz zwiększenie szans na zatrudnienie zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, doświadczeniem zawodowym oraz możliwościami i predyspozycjami zdrowotnymi osób bezrobotnych i poszukujących pracy z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

b) poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych:

W 2020 r. w ramach poradnictwa zawodowego zrealizowano 245 działań z zakresu aktywizacji zawodowej dla osób posiadających orzeczoną stopień niepełnosprawności, w tym:

- udzielono 167 indywidualnych porad zawodowych dla 150 osób, w tym 68 kobiet,

- 42 osoby, w tym 25 kobiet, wzięło udział w spotkaniach w ramach grupowej informacji zawodowej,
- 14 osób, w tym 7 kobiet, wzięło udział w zajęciach w ramach grupowej porady zawodowej,
- w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy uczestniczyła 1 osoba,
- nagrania w systemie Video CV dokonała 1 osoba,
- 21 osób uzyskało indywidualną pomoc w opracowaniu dokumentów aplikacyjnych.

Ponadto 1 osoba z terenu miasta Tarnowa uczestniczyła w szkoleniu w ramach Ośrodka Doradczego skierowanego do osób planujących założenie własnej działalności gospodarczej. W trakcie spotkania uczestnik miał możliwość poznania m. in.: zagadnień związanych z zakładaniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, form opodatkowania, wzorów formularzy podatkowych, przysługujących uprawnień do ubezpieczeń społecznych.

Od 2011 r. doradcy zawodowi realizują program „Perspektywy na lepsze jutro”, którego zadaniem jest udzielanie pomocy osobom z niepełnosprawnością w celu ułatwienia im wejścia lub powrotu na rynek pracy. Każda osoba zainteresowana może liczyć na indywidualną pomoc doradcy zawodowego, ustalenie odpowiedniego do swoich możliwości planu działania, a także objęcie wybranymi formami aktywizacji realizowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie. W ramach programu organizowano grupowe wyjazdy osób niepełnosprawnych do zakładów pracy chronionej w celu poznania warunków pracy oraz procedur związanych z zatrudnianiem pracowników z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Do końca grudnia 2020 r. udział w programie zadeklarowało 806 osób, w tym 459 z terenu miasta Tarnowa.

W 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie działaniami aktywizującymi objęto również niepełnosprawną młodzież niepozostającą w ewidencji Urzędu. Na spotkania informacyjno-doradcze zaproszeni zostali uczniowie Zespołu Niepublicznych Szkół Specjalnych w Tarnowie. W trakcie zajęć, w których wzięło udział 11 osób, doradca zawodowy pomógł młodzieży określić własny potencjał zawodowy w kontekście wymogów rynku pracy oraz zapoznał uczestników z formami aktywizacji zawodowej realizowanymi przez PUP w 2020 r.

W ramach Tarnowskiej Akademii Pracy Aktywnych Seniorów działaniami aktywizacyjnymi zostały objęte osoby w wieku emerytalnym, które zakończyły karierę zawodową, a są zainteresowane podjęciem aktywności zawodowej. Uczestnicy programu zostali objęci wsparciem doradców klientów, doradców zawodowych, a także indywidualnym oraz grupowym poradnictwem. Spośród 89 uczestników programu 59 było mieszkańcami miasta Tarnowa, a 11 z nich posiadało orzeczoną niepełnosprawność.

Osobom niepełnosprawnym na bieżąco udzielane były konsultacje i porady między innymi w zakresie: sytuacji na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy, możliwości uzyskania nowych lub dodatkowych kwalifikacji zawodowych, opracowania dokumentów aplikacyjnych, wyboru miejsca zatrudnienia, przygotowania autoprezentacji zawodowej oraz możliwości uczestniczenia w projektach mających na celu aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnością.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie brał udział w wydarzeniach o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym oraz światowym, takich jak: Tydzień z Małopolskimi Urzędami Pracy, Ogólnopolski Tydzień Kariery, Światowy Tydzień Przedsiębiorczości, czy

Małopolski Dzień Uczenia się. Osoby niepełnosprawne były motywowane do uczestniczenia w organizowanych wydarzeniach w celu ułatwienia im pokonywania barier na rynku pracy oraz skutecznego rozwoju kariery zawodowej. Ze względu na ograniczenia wynikające z pandemii COVID-19 wydarzenia realizowane były online.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie na bieżąco prowadził działania promujące zatrudnienie osób z ograniczeniami zdrowotnymi, m. in. programy w lokalnych rozgłośniach radiowych, artykuły w wydawanym przez Urząd Informatorze „Bliżej Rynku Pracy”.

2. Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych wśród lokalnych pracodawców - pozyskiwanie subsydiowanych miejsc pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy (staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy i inne formy aktywizacji przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

W 2020 r. w ramach środków PFRON zawarto 1 umowę o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy na łączną kwotę 40.000 zł. Na podstawie tej umowy na subsydiowanym miejscu pracy pomocniczy pracownik budowlany zatrudniona została 1 osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności. Ponadto w ramach uzupełnienia na utworzonych w latach wcześniejszych stanowiskach pracy zatrudnione zostały 4 osoby, w tym 3 osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności na stanowisku kucharz oraz 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności na stanowisku kierowca.

W 2020 r. na stanowiskach pracy utworzonych ze środków Funduszu Pracy zatrudnionych zostało:

- 1) w ramach kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 4 osoby niepełnosprawne na następujących stanowiskach: pracownik biura obsługi klienta, wulkanizator, asystent ds. księgowości, księgowa. Ponadto w ramach uzupełnienia, na utworzonych w latach wcześniejszych stanowiskach pracy zatrudnione zostały 2 osoby na następujących stanowiskach pracy: kucharz, monter instalacji sanitarnych - hydraulik;
- 2) w ramach prac interwencyjnych - 4 osoby bezrobotne zostały zatrudnione na następujących stanowiskach pracy: pracownik produkcji, sprzedawca, pracownik administracyjno-porządkowy.

Do odbycia stażu w 2020 r. skierowano 9 osób niepełnosprawnych, a do wykonywania prac społecznie użytecznych 7 osób niepełnosprawnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

4. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym kontaktu z pracodawcą poprzez organizowanie spotkań, giełd i targów pracy.

W związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją w 2020 r., związaną z wystąpieniem w naszym kraju pandemii COVID-19 oraz ograniczeniami zawartymi w rozporządzeniach Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie nie zorganizował w 2020 r. Targów Pracy, stosując się do zaleceń i obostrzeń wprowadzonych w związku ze stanem epidemicznym ogłoszonym na terenie RP.

5. Organizacja szkoleń zawodowych i przekwalifikowań uwzględniających aktualne potrzeby rynku pracy.

W 2020 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie z uwagi na sytuację związaną z pandemią oraz wprowadzonymi ograniczeniami zorganizował jedno szkolenie zawodowe pn. „Magazynier z obsługą wózków jezdniowych”, w terminie od 24.11.2020 r. do 18.12.2020 r., w którym uczestniczyło 6 osób z terenu miasta Tarnowa.

Szkolenie pn. „Magazynier z obsługą wózków jezdniowych” zakwalifikowane zostało do szkoleń, o których mowa w §28 ust. 11 pkt. 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu pandemii⁸, które dopuszczała możliwość organizacji szkoleń związanych z uprawnieniami wynikającymi z przepisów o drogach publicznych, ruchu drogowym, transporcie drogowym, transporcie kolejowym, kierujących pojazdami, przewozie towarów niebezpiecznych, dozorcze technicznym oraz przepisów prawa lotniczego.

6. Doradztwo i pomoc osobom niepełnosprawnym podejmującym działalność gospodarczą, udzielanie dotacji na rozpoczęcie takiej działalności.

W 2020 r. zawarto 1 umowę o przyznanie środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę 40.000 zł. Środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymała 1 osoba z lekkim stopniem niepełnosprawności. Ponadto 1 osoba niepełnosprawna otrzymała środki na uruchomienie działalności gospodarczej z Funduszu Pracy. Osoby te rozpoczynały działalność gospodarczą w zakresie:

- handlu stacjonarnego artykułami spożywczo-przemysłowymi,
- usług krawieckich.

7. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”.

Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” jest placówką zajmującą się zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także ich rehabilitacją zawodową, społeczną i leczniczą oraz przygotowaniem do podjęcia zatrudnienia w zakładach pracy chronionej, na chronionym rynku pracy i na otwartym rynku pracy. Każdego roku stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych zwiększa się. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. ZAZ zatrudniał ogółem 59 osób, z czego 22 to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, a 20 to osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności.

W ramach prowadzonej działalności w Centrum świadczone są usługi hotelarskie, gastronomiczne, cateringowe, rehabilitacyjne, wynajmu sal w celu organizacji szkoleń i konferencji, a także usługi związane z oprawą obrazów. Funkcjonowanie tego typu placówki przyczyniło się do poszerzenia oferty usług społecznych na terenie Tarnowa. Placówka stanowi bardzo ważną formę wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, a jej funkcjonowanie umożliwia zdobycie nowych kwalifikacji tym osobom, zapobiega ich wykluczeniu społecznemu i zwiększa integrację z lokalnym społeczeństwem. Koszty działalności Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakładu Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” pokrywane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków Województwa Małopolskiego i środków Gminy Miasta Tarnowa.

---

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1758.

Ponadto Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” jest realizatorem projektu pn. „Od bierności do aktywności w Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakładzie Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w ramach Osi Priorytetowej 9. Region spójny społecznie, Działanie 9.1 Poddziałanie 9.1.2 Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem jest rehabilitacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych biernych z trenu Tarnowa i subregionu tarnowskiego.

W ramach podejmowanych działań w 2020 r. zostały przeprowadzone diagnozy indywidualne z psychologiem, doradcą zawodowym i terapeutą zajęciowym, którymi objęto 79 osób. Kolejną realizowaną formą wsparcia były treningi grupowe kompetencji społecznych, w których uczestniczyło 21 osób oraz staże, z których skorzystało 58 osób. Ponadto ze wsparcia w formie mieszkania wspomaganego skorzystało 11 osób. Jednocześnie w 2020 r. 20 osób zakończyło staże, a 8 osób rozpoczęło pracę po zakończeniu okresu stażowego.

Okres realizacji projektu przewidziany jest na lata 2018-2021. Planowany koszt realizacji projektu wynosi 6.602.776,91 zł, w tym dofinansowanie ze środków UE i budżetu państwa wynosi 5.963,943,11 zł.

CEL SZCZEGÓŁO WY NR 6

Likwidacja barier architektonicznych oraz transportowych utrudniających dostęp do urzędów, obiektów użyteczności publicznej, swobodne przemieszczanie się, dostęp do informacji i możliwość komunikacji międzyludzkiej.

1. Pozyskiwanie środków PFRON w ramach programów celowych na likwidację barier architektonicznych i transportowych.

Program wyrównywania różnic między regionami III.

Celem Programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej. W 2020 r. Gmina Miasta Tarnowa w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”, finansowanego ze środków PFRON, zrealizowała siedem projektów, których łączny koszt wyniósł 1.320.825,01 zł, w tym ze środków PFRON 670.696,33 zł, ze środków Gminy Miasta Tarnowa 319.861,10 zł oraz 330.267,58 zł to wkład własny organizacji:

- 1) Dostosowanie budynku przy ul. Brodzińskiego 14 do potrzeb osób niepełnosprawnych
Całkowity koszt zadania wyniósł 414.096,62 zł, w tym ze środków PFRON 110.196,61 zł oraz 303.900,01 zł ze środków GMT,
- 2) Remont i wyposażenie pomieszczeń Warsztatu Terapii Zajęciowej mieszczącego się w Tarnowie przy ul. Klikowskiej 190. Całkowity koszt zadania wyniósł 79.805,42 zł, w tym ze środków PFRON 63.844,33 zł oraz 15.961,09 zł ze środków GMT,
- 3) Likwidacja barier transportowych na terenie miasta Tarnów – zakup nowego samochodu przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych przebywających w Schronisku dla osób bezdomnych „Domu dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 150.000 zł, w tym ze środków PFRON 89.712,02 zł oraz 60.287,98 zł wkład własny organizacji,
- 4) Likwidacja barier transportowych na terenie miasta Tarnów – zakup samochodu przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych przebywających w Domu Emerytów Placówki Pielęgnacyjno-Opiekuńczej Caritas Diecezji Tarnowskiej. Całkowity

koszt realizacji zadania wyniósł 150.000 zł, w tym ze środków PFRON 89.639,32 zł oraz 60.360,68 zł wkład własny organizacji,

- 5) Jedziemy po sprawność - zakup samochodu do przewozu osób z niepełnosprawnościami. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 149.518,80 zł, w tym ze środków PFRON 90.000 zł oraz 59.518,80 zł wkład własny organizacji,
- 6) Zakup samochodu osobowego przystosowanego do transportu osób niepełnosprawnych, w tym na wózkach inwalidzkich, na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy im. Św. Kingi w Tarnowie. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 181.917 zł, w tym ze środków PFRON 90.000 zł oraz 91.917 zł wkład własny organizacji,
- 7) Remont, modernizacja oraz wyposażenie pomieszczeń socjalnych i terapeutycznych Warsztatów Terapii Zajęciowej mieszczących się w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 195.487,17 zł, w tym ze środków PFRON 137.304,05 zł oraz 58.183,12 zł wkład własny organizacji.

2. Wyposażenie istniejących i nowobudowanych sygnalizacji świetlnych w urzędzenia dźwiękowe ułatwiające niewidomym bezpieczne przejście przez jezdnię.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. w Tarnowie w urzędzenia dźwiękowe ułatwiające niewidomym bezpieczne przejście przez jezdnię wyposażonych jest 41 sygnalizacji świetlnych.

3. Wydzielanie i oznakowanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach miejskich i przed gmachami użyteczności publicznej.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. w Tarnowie wyznaczonych jest 338 miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych, z których 13 utworzonych zostało w 2020 r.

4. Przystosowanie mieszkań dla osób niepełnosprawnych, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W 2020 r. 15 osób niepełnosprawnych uzyskało dotację ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w swoich domach i mieszkaniach. Łączna kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła 150.089 zł.

5. Zapewnienie na wszystkich liniach komunikacji miejskiej autobusów niskopodłogowych dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy Tarnowa mogą korzystać z 95 autobusów niskopodłogowych dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.

6. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym korzystania z komunikacji miejskiej na preferencyjnych warunkach.

Zgodnie z uchwałą nr XIII/161/2019 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 11 lipca 2019 r. z komunikacji miejskiej mogą korzystać bezpłatnie:

- 1) osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji lub niezdolność do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidzka) wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe,

- 2) niewidomi lub niedowidzący posiadający orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (dawna II grupa inwalidzka) z wpisem symbolu przyczyny niepełnosprawności 04-O,
- 3) dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do czasu ukończenia 18 roku życia,
- 4) jedno z rodziców lub pełnoletni opiekun dzieci i młodzieży dotkniętej inwalidztwem lub niepełnosprawnej do czasu ukończenia 18 roku życia, towarzyszący dziecku w podróży,
- 5) osoby, którym przysługuje specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie pielęgnacyjne przyznane przez Prezydenta Miasta Tarnowa na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłek dla opiekuna przyznany na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, w okresie ważności decyzji przyznającej świadczenie.
Ponadto z ulgowych przejazdów mogą korzystać:
  - 1) renciści pobierający rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę socjalną lub rentę rodzinną,
  - 2) osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu,
  - 3) osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z tytułu niepełnosprawności narządu ruchu, posiadające Tarnowską Kartę Miejską w wersji premium.

7. Dofinansowanie i koordynacja przewozów dostosowanym pojazdem osób niepełnosprawnych mających trudności w samodzielnym poruszaniu się (system taxi-bus).

W 2020 r. kontynuowane było dofinansowywanie usług przewozowych dla osób niepełnosprawnych na terenie Tarnowa. Mogły z nich korzystać uprawnione osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie miasta, spełniające łącznie dwa warunki:

- posiadające znaczne trudności w samodzielnym poruszaniu się, poruszające się na stałe za pomocą przedmiotów ortopedycznych: wózka inwalidzkiego, balkoniku,
- posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (I grupa) zawierające jeden z symboli przyczyn niepełnosprawności: 05-R – upośledzenie narządu ruchu, 10-N – choroby neurologiczne, lub inne równoważne orzeczenia wymienione w art. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. potwierdzające taką dysfunkcję.

W 2020 r. ponoszona przez pasażera część stała opłaty wynosiła 2,50 zł, natomiast część zmienna naliczana za każdy rozpoczęty kilometr jazdy z pasażerem wynosiła 0,50 zł. Z uwagi na pojawienie się pandemii COVID-19 liczba przewozów została znacznie ograniczona – zmalała liczba kursów (szczególnie z uwagi na zamknięcie ŚDS i Domu Dziennego Pobytu). Aby wykorzystać posiadany potencjał i środki finansowe, w miesiącach, gdy nie realizowano przewozu osób niepełnosprawnych (od marca do 15 czerwca 2020 r.), posiadane zasoby skierowano na realizację zadań pomocy dla mieszkańców w ramach akcji „Tarnów pomaga”. Przewozy osób niepełnosprawnych przywrócono od 15 czerwca 2020 r., jednakże z uwagi na sytuację epidemiologiczną zapotrzebowanie na tę usługę okazało się znacznie niższe niż w miesiącach przed pandemią.

Wynagrodzenie umowne wypłacone z budżetu miasta z tytułu realizacji usług przewozowych osób niepełnosprawnych w 2020 r. oraz realizacji usług w ramach akcji „Tarnów pomaga” wyniosło 88.307,93 zł. Wykonano 1.669 przewozów osób niepełnosprawnych, w tym 519 osób na wózkach inwalidzkich.

8. Udział w programach zmierzających do ułatwienia dostępności nowoczesnych rozwiązań likwidacji barier w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych, zgodnie z ich potrzebami.

W ramach realizacji programu „Aktywny samorząd” osoby niepełnosprawne posiadające:

- znaczny stopień niepełnosprawności oraz dysfunkcję narządu wzroku lub obu kończyn górnych lub narządu słuchu, lub
- umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz dysfunkcję narządu wzroku lub dysfunkcję narządu słuchu

mogły ubiegać się o dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego oraz specjalistycznego oprogramowania. O takie dofinansowanie w 2020 r. ubiegało się 32 osoby, z czego 30 otrzymało dofinansowanie. Osoby niepełnosprawne mogły zakupić sprzęt elektroniczny zgodny z ich potrzebami, np. specjalistyczne klawiatury i myszy elektroniczne z powiększonymi klawiszami, lupy elektroniczne, duże monitory, specjalistyczne oprogramowanie dla osób niedowidzących lub niewidomych, urządzenia brajlowskie. Wydatki poniesione na to zadanie to kwota 141.240 zł. Dofinansowanie ze środków PFRON stanowił 90% kosztów zakupu danego sprzętu lub oprogramowania.

9. Prowadzenie i aktualizacja zakładki dla osób niepełnosprawnych na głównej stronie internetowej miasta.

Na stronie internetowej miasta Tarnowa istnieje zakładka „Pomoc osobom niepełnosprawnym”. Osoby zainteresowane mogą znaleźć w tym miejscu informacje dotyczące aktualnie realizowanych programów celowych, warsztatów terapii zajęciowej, orzecznictwa dla celów rentowych i pozarentowych, przysługujących ulg i uprawnień, pomocy udzielanej przez instytucje miejskie, a także zmiany aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

Zakładka „Pomoc osobom niepełnosprawnym” jest na bieżąco monitorowana i uzupełniana o aktualnie informacje w taki sposób, aby każda osoba zainteresowana problematyką osób niepełnosprawnych uzyskała pełną wiedzę na ten temat.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 7

Zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym w dostępie do kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

1. Wsparcie oraz promowanie integracyjnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

W 2020 r. z powodu pandemii SARS-CoV-2 i wprowadzonych na poziomie rządowym obostrzeń, w tym zakazu gromadzenia się, nie były organizowane imprezy masowe z udziałem osób niepełnosprawnych, m.in. tradycyjne zawody pływackie oraz zawody wspinaczki sportowej.

2. Upowszechnianie i rozwijanie kultury fizycznej i turystyki z uwzględnieniem problematyki środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dotacje udzielane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert:

- 1) Sportowe talenty - prowadzenie naboru i selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa - Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start” - pływanie i lekka atletyka dzieci niepełnosprawnych ruchowo – 4.400 zł.

Łącznie: 180 osób.

- 2) Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa:
  - Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start” – 32.300 zł, program Sport bez barier, 30 osób,
  - Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Pogórze” - 7.700 zł, kręgle klasyczne i bowling, 60 osób.

Łącznie: 90 osób.

- 3) „Niepełnosprawny – sprawny w wodzie” - bezpłatne zajęcia pływania dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych ruchowo w wieku od 6 do 15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach - 5.000 zł.

Łącznie: 30 osób.

- 4) Poprawa warunków uprawiania sportu w tarnowskich klubach sportowych i osiągnięcia przez zawodników wysokich wyników sportowych:

- Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start” - 5.000 zł, 40 osób,
- Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidzących i Słabowidzących „Pogórze” - 3.400 zł, 40 osób.

Łącznie: 80 osób.

3. Uwzględnienie w ofercie turystycznej i wypoczynkowej potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tarnowskie Centrum Informacji (TCI) jako jedno z nielicznych centrów informacji turystycznej w Polsce jest w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Tarnów zwiedzać można z audio przewodnikiem lub ze sprzętem i materiałami dedykowanymi osobom niepełnosprawnym. Udogodnienia dostępne w Tarnowskim Centrum Informacji:

- 1) dla osób niedowidzących i słabowidzących:

- Navigo City Tarnów - nowoczesny przewodnik po Tarnowie oparty o technologię lokalizacji satelitarnej GPS (możliwość bezpłatnego wypożyczenia odbiornika GPS oraz pobrania aplikacji do samodzielnej instalacji na własnym urządzeniu GPS),
- Audio przewodnik po Tarnowie (możliwość bezpłatnego wypożyczenia odtwarzacza mp3 z przewodnikiem; Audio przewodnik można także pobrać ze strony internetowej TCI),
- Przewodnik po Tarnowie (MSIT) w formie map tyflogicznych, jak i reliefowych grafik dotykowych,
- specjalnie przystosowane stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu.

- 2) dla osób poruszających się na wózkach:

- materiały promocyjne opracowane pod kątem potrzeb osób poruszających się na wózkach, również do pobrania na stronie internetowej TCI w wersji PDF,
- punkt informacji turystycznej wyposażony został w wiele udogodnień dla osób niepełnosprawnych: położenie na parterze, pochylnia w hallu, szerokie drzwi, biurko z regulowaną wysokością blatu z napędem elektrycznym (nawet do 1,5 m), zainstalowany program odczytujący treść wyświetlaną na ekranie, obniżona lada do obsługi turystów, toaleta przystosowana dla niepełnosprawnych.

4. Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach zmierzających do realizacji prawa osób niepełnosprawnych do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce – odpowiednio do ich zainteresowań i potrzeb.

Wprowadzony w 2020 r. stan pandemii miał wpływ na organizację wydarzeń sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych. Z powodu wprowadzonych obostrzeń w tym znaczących ograniczeń w funkcjonowaniu restauracji, obiektów sportowych i hotelarskich z 12 zaplanowanych wydarzeń dla osób niepełnosprawnych odbyły się tylko 2. Łączna kwota wydatków poniesionych ze środków PFRON na ten cel wyniosła 5.640 zł. W zorganizowanych przedsięwzięciach udział wzięło 150 osób.

5. Stosowanie ulgowych opłat za korzystanie przez osoby niepełnosprawne z obiektów sportowych Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji.

Preferencyjne opłaty za korzystanie z obiektów sportowych TOSIR przysługiwało osobom niepełnosprawnym ruchowo i intelektualnie, posiadającym orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz wskazania dotyczące korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w zakresie rehabilitacji wraz z opiekunami.

W 2020 r. z ulgowych wstępów na obiekty sportowe TOSIR skorzystało 43 osoby niepełnosprawne oraz 22 opiekunów. Dofinansowanie ze środków Gminy Miasta Tarnowa wyniosło: 3.228 zł.

6. Modernizowanie, przebudowywanie lub budowanie obiektów sportowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych:

W 2020 r. swoją działalność kontynuowała Arena Jaskółka Tarnów wraz z Centrum Odnowy Biologicznej. Arena Jaskółka Tarnów jest obecnie jedynym tego typu obiektem w subregionie i w południowo-wschodniej małopolsce umożliwiającym organizację imprez na skalę regionalną. Z jej infrastruktury od grudnia 2019 r. do momentu wprowadzenia obostrzeń związanych ze stanem pandemii korzystały liczne podmioty subregionu tarnowskiego. Zastosowane rozwiązania techniczne i technologiczne sprawiają, że obiekt jest przestronny, wygodny, przystosowany dla osób niepełnosprawnych, a przede wszystkim bezpieczny. Działalność obiektu, po ustaniu pandemii i przywróceniu normalnego funkcjonowania przyczyni się do dalszego pełnego rozwoju sportów, w szczególności piłki siatkowej, koszykówki, piłki ręcznej i sportów paraolimpijskich, umożliwi treningi sportowcom, w tym niepełnosprawnym. Widownia zaprojektowana została dla 4.296 widzów, w tym: 3.576 miejsc siedzących na trybunach stałych, 720 miejsc na trybunach składanych oraz 12 miejsc dla osób niepełnosprawnych. Dostęp na trybuny składane oraz dla miejsc dla osób niepełnosprawnych zapewniony jest z poziomu parteru przez dwa wejścia na arenę od strony północnej i południowej budynku. Z przestrzeni foyer tej dostępne są pomieszczenia

obsługi widzów – kasa, szatnie oraz zespoły sanitarne (oddzielne dla kobiet i dla mężczyzn oraz dla osób niepełnosprawnych).

Centrum Odnowy Biologicznej w Arenie umożliwia korzystanie z usług w szerokim zakresie np.: masażu, hydroterapii, sauny, siłowni. Posiada autonomiczne zaplecze szatniowo-sanitarne, wykorzystywane niezależnie od imprez masowych odbywających się w obiekcie. Podstawowym jednak przeznaczeniem tej przestrzeni jest świadczenie usług na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym przede wszystkim w zakresie rehabilitacji. W skład części zaplecza szatniowo-sanitarnego zawodników wchodzi 8 zespołów szatni z natryskami i sanitariatami, w tym 2 zespoły szatniowe zaprojektowane z myślą o uczestnikach niepełnosprawnych dostępne z korytarza łączącego szatnie z areną główną.

Opracowano: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Sprawozdanie zostało pozytywnie zaopiniowane przez członków Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa